

სამაგისტო ნაშრომი

მდგრადი განვითარების სტრატეგიის ფორმირება ქართულ მთის კურორტებში უშუალოდ
მაგალითი

სტუდენტი : გიორგი გოგავა

სამაგისტო ნაშრომი წარდგენილია

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიზნესისა და ტექნოლოგიის ფაკულტეტზე

სამაგისტო პროგრამა: თანამედროვე არქიტექტურა და მდგრადი განვითარება.

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ია კუპატაძე

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი 2026 წელი

სარჩევი:

აბსტრაქტი	4
შესავალი	5
კვლევის აქტუალობა.....	5
კვლევის კითხვა და მიზანი.....	6
კვლევის მეთოდოლოგია.....	6
1. ისტორიული კონტექსტის ანალიზი	
1.1 საკვლევი არეალის ისტორია, ისტორიული ანთროპოგენული ლანდშაფტის ანალიზი.....	6-7
1.2 ურბანული ქსოვილის ფორმირება და მისი ცვლილება მე-20 საუკუნეში	8-10
1.3 წინა წლებში შესრულებული საპროექტო დოკუმენტაციის ანალიზი.....	11-13
2. კვლევის მეთოდოლოგია	
2.1 კვლევის მეთოდოლოგიის განხილვა მისი რელევანტურობის დასაბუთება.....	11-15
3. საპროექტო ტერიტორიის კვლევა	
3.1 გეოგრაფიული კონტექსტის ანალიზი.....	15-16
3.2 კლიმატის ფორმირება და მასზე ანთროპოგენული ფაქტორების ზამოქმედების შეფასება უშუალოდ მე-20 საუკუნის ბოლოსა და 21-ე საუკუნის დასაწყისში.....	16-18
3.3 ტერიტორიის ფუნქციური ანალიზი.....	18-21
3.4 მხატვრული ღირებულების მქონე ობიექტები და მათი როლი უშუალოდ თემში, როგორც ფუნქციურ ეკონომიკური, მაგორმირებელი.....	22-25
3.5 ქუჩათა ქსელისა და საზოგადოებრივი სივრცეების უშუალოდ.....	25-28
3.6 უშუალოდ თემამდე მიწვდომადობა სატრანსპორტო კავშირების შეფასება, სეზონების მიხედვით.....	28-29
3.7 ტურიზმის გავლენის შეფასება მისი ნეგატიური და პოზიტიური ასპექტები.....	29-34
4.საველე კვლევა	
4.1 ინტერვიუ ადგილობრივ მოსახლეობასთან (კლიმატის ცვლილება, ტურიზმის გავლენა, ინფრასტრუქტურული პრობლემები).....	34-40
4.2 ფოტო ვიზუალური მასალის განხილვა.....	40-43
5.ანალოგების კვლევა	
5.1 ანალოგების შერჩევის კრიტერიუმები, საერთაშორისო ურბანული მიდგომები.....	43-46

5.2 მსოფლიოში არსებული მსგავსი დასახლებები, მათ გამოცდილების შეფასება პრობლემატიკიდან გამოდინერე.....	46-50
5.3 სივრცითი და ფუნქციური შედარებითი ანალიზი.....	51
6. განვითარების პოტენციალის შეფასება, მდგრადი განვითარების სტრატეგიის ფორმირება.	
6.1 გაუნაშენიანებელი ტერიტორიების შეფასება, სამომავლო განვითარების არელების დადგენა.....	52-56
6.2 კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის კონცეფცია.....	56-58
6.3 ეკო ტურიზმი.....	58-60
6.4 ფუნქციური საჭიროებების გათვალისწინებით, საჭირო ობიექტების დადგენა. მათი როლის შეფასება ადგილობრივ ეკონომიკასა და ურბანულ ქსოვილში.....	60-62
7. დასკვნა	
7.1 კვლევის შეჯამება.....	62-64
8. საპროექტო წინადადება	
8.1 პროგრამა საპროექტო ტერიტორიისთვის.....	64-67
8.2 განსავითარებელი ობიექტის, კონცეფცია და მისი როლი კონტექტში.....	67-69
9. ბიბლიოგრაფია	
9.1 ბიბლიოგრაფია.....	69-72

აბსტრაქტი

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომში განხილულია მთის კურორტების მდგრადი განვითარების ზოგადი პრინციპები და მათი ადაპტირების შესაძლებლობები ქართულ მაღალმთიან დასახლებებში, უშგულის თემის მაგალითზე. კვლევის აქტუალობა განპირობებულია მთიან რეგიონებში ტურისტული ნაკადების ზრდით, კლიმატური და ეკოლოგიური გამოწვევების გაძლიერებით, ასევე უნიკალური ისტორიულ-კულტურული ლანდშაფტების დაცვის აუცილებლობით.

სწრაფი ტურისტული განვითარება, რომელიც ხშირ შემთხვევაში წინასწარ ჩამოყალიბებული სივრცითი და განვითარების სტრატეგიის გარეშე მიმდინარეობს, ზრდის გარემოზე ზემოქმედების, ავთენტური ურბანული ქსოვილის დეგრადაციისა და ადგილობრივი სოციალური ბალანსის დარღვევის რისკებს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, კვლევის მიზანია არსებული სივრცითი, გარემოსდაცვითი და სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების იდენტიფიცირება და მათი მდგრადი განვითარების პრინციპებზე დაფუძნებული გადაჭრის გზების განსაზღვრა.

ნაშრომის მნიშვნელოვანი ნაწილი ეთმობა სხვადასხვა დარგის სპეციალისტების მიერ მომზადებული არსებული კვლევითი და საპროექტო დოკუმენტაციის ანალიზსა და კრიტიკულ გადამუშავებას. კვლევის ფარგლებში განხილულია უშგულის თემის ისტორიული კონტექსტი, ანთროპოგენული ლანდშაფტის ფორმირება, ბუნებრივი გარემოს თავისებურებები და კულტურული მემკვიდრეობის სივრცითი მნიშვნელობა. განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილებულია უნიკალური გარემოს დაცვისა და მოვლა-პატრონობის გრძელვადიანი სტრატეგიის ჩამოყალიბებაზე, რომელიც უზრუნველყოფს დასახლების განვითარების და სრულფასოვან ფუნქციონირებას.

კვლევა ასევე მოიცავს ტურისტული ნაკადების მართვის მეთოდოლოგიური მოდელის ჩამოყალიბებას, ადგილობრივ მოსახლეობასთან ჩატარებული ინტერვიუებისა და საველე კვლევის შედეგების ანალიზს, რაც შესაძლებელს ხდის განვითარების პროცესში უშუალო აქტორების მიერ აღქმული პრობლემატიკის გამოვლენას. შეფასებულია შიდა სათემო მოძრაობის სისტემა, ქუჩათა ქსელი და საზოგადოებრივი სივრცეები, აგრეთვე შიდა და გარე სატრანსპორტო კავშირები, სეზონური მისაწვდომობის პრობლემები და მათი გაუმჯობესების შესაძლებლობები.

კვლევის მეთოდოლოგია ეფუძნება მრავალდისციპლინურ ბაზისს და მოიცავს ლიტერატურის მიმოხილვას, სივრცით-გეგმარებით ანალიზს, საველე დაკვირვებას, ვიზუალურ-ანალიტიკურ შეფასებასა და საერთაშორისო ანალოგების შედარებით კვლევას. მიღებული შედეგების საფუძველზე ჩამოყალიბებულია უშგულის თემისთვის მდგრადი განვითარების სტრატეგიული ხედვა და საპროექტო რეკომენდაციები, რომლებიც მიზნად ისახავს ბუნებრივი გარემოს დაცვას, კულტურული იდენტობის შენარჩუნებას, ეკონომიკური სიცოცხლისუნარიანობის ზრდასა და ტურიზმის მართვის დაბალანსებული მოდელის დანერგვას.